

Posudek diplomové práce

Pohybové činnosti v matematice

Lucie Jirásková

Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Téma předložené práce se v současné době, kdy žáci 1. stupně s ohledem na epidemiologickou situaci trávili v rámci distanční výuky mnoho času u počítačů, jeví jako obzvláště aktuální. I v běžné výuce však mohou být pohybové prvky v průběhu vyučovacích hodin využívány pro relaxaci žáků, jejich motivaci, pro rozvoj spolupráce, pochopení dodržování pravidel atd. Autorka je si rozmanitých možností pro rozvoj kompetencí žáka dobře vědoma a tímto směrem celou práci orientuje.

Text práce je proporcionálně rozdělen na část teoretickou a část praktickou, těžiště spočívá v praktické části.

V úvodu práce autorka odůvodňuje potřebnost zpracování tématu a jasně vymezuje cíle práce. S ohledem na aktuální situaci a uzavření škol nemohly být všechny cíle naplněny v původně zamýšlené podobě a rozsahu. Oceňuji, že diplomantka nerezignovala na cíl související s ověřením navržených pohybových aktivit ve výuce, ale dokázala reagovat na změnu podmínek a v určitém smyslu jich i pozitivně využít.

V teoretické části se autorka nejprve zabývá postavením matematiky v základních kurikulárních dokumentech, necituje detailně jejich obsah ve vztahu k učivu, ale všímá si spíše cílů a metod vyučování matematiky na 1. stupni. Na tuto kapitolu organicky navazuje část věnovaná metodám a formám práce. Z rozsáhlé odborné literatury vybrala diplomantka několik autorů a použila jejich klasifikaci metod a forem shrnutou do přehledných tabulek. Vzhledem k zaměření práce se dále zabývá především metodami, ve kterých vystupuje žák jako aktivní subjekt. Detailněji je popsána hra jako vyučovací metoda. V této kapitole je rovněž uvedeno členění záznamu didaktické hry, které je používáno v praktické části. Teoretická část má logickou strukturu, je odpovídajícím vstupem do praktické části a tvoří organický celek, který dokazuje, že autorka umí pracovat s odbornou literaturou.

Praktickou část tvoří poměrně rozsáhlý soubor didaktických her s pohybovými prvky. Hry jsou rozděleny do skupin podle cíle (procvičování početních operací – 10 her, procvičování geometrie – 10 her, procvičování slovních úloh – 9 her). U každé hry najdeme seznam pomůcek, pokyny pro organizaci, pedagogický cíl, doplňující instrukce pro učitele, popis pravidel a cíl z pohledu žáka, způsob hodnocení, další varianty a modifikace hry, využití v distanční výuce, reflexi a sebereflexi. Některé hry jsou známé a jinde publikované, ale i do nich vnesla autorka vlastní prvky. Oceňuji především její náměty pro distanční variantu her a poctivost, se kterou přistupuje k reflexi. Část her se jí podařilo uskutečnit se žáky 3. ročníku ještě v období běžné výuky, část her byla upravena a ověřena ve výuce distanční. Některé hry se na základě zkušeností autorky pro distanční výuku ukazují jako nevhodné, jinde na základě zkušeností z kontaktní výuky navrhuje úpravu pravidel či podmínek pro realizaci hry.

V závěru práce se autorka vrací k cílům práce a uvádí jejich naplnění.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

s. 10 – Autorce jde zřejmě o vytvoření lepší představy, nikoli představivosti, jak uvádí.

s. 18 – Informace o rozdělení her s pravidly je v textu uvedena opakovaně.

s. 20 – Citovaná publikace není v seznamu literatury uvedena.

Co míní autorka větou: „Soutěživé hry mají oproti pohybovým hrám soutěživý charakter, to pohybové hry nemají.“?

s. 21 – V textu není používána přesná terminologie – učitel říká spoj $(6 \cdot 3)$, ne příklad $(6 \cdot 3 = 18)$.

- s. 22 a další – Jsou pohybové aktivity odpovídající penalizací?
 Formulace „... příklady a výsledky v oboru násobení a dělení...“ je nepřesná.
- s. 26 – Jak byli poznáni první tři žáci, kteří našli výsledek?
- s. 27 – Popis pravidel by měl být podrobnější. (např. Vidí kapitán, co je na kartě, nebo je jako v pexesu výběr náhodný?)
- s. 29 – Jak probíhá varianta s dělením? Jde o dělení beze zbytku?
- s. 35 – Při hodu dvěma kostkami může být obvod útvaru až 24. Žák(yně) dělá tolik dřepů?
- s. 39 – Formulace „... trojúhelníky se nesmí křížit.“ je nevhodná. Jak ji upravíme?
- s. 40 – Formulace „...učitel vybere jeden z trojúhelníků“ by se měla upřesnit.
- s. 44 – Nepřesná formulace „...položí barevný papír tak, aby byl osově souměrný.“ Co je osově souměrné?
- s. 44 – Jak tvoříme zápis cesty tam a zpět? (uvedeno 3 – 1 – 4 – 2)
- s. 50 – Co rozumí autorka tím, že „žák řeší úlohu o zlomcích polovina, třetina jako část celku“? Jak žáci při řešení postupovali?
- s. 54 – Slovo „celkem“ je v otázce úmyslné? Není potom záznam v tabulce pro děti matoucí? (Vidí 3 křížky a 1 křížek, pod tím je celkem – 2 křížky) Ve které fázi řešení vzniká tabulka?
- s. 57 – Kolik řešení má úloha o květech?
- s. 62 – V textu je užíván pojem „trojskok“ ve zcela odlišných významech (viz obrázek 26 a modifikace hry). Znázornění odpovídající těmto významům je jiné.
- 66 – Chybně uvedená autorka (správně Vališová).

Práce má dobrou grafickou úroveň, text je vhodně doplněn fotografiemi. Bohužel však obsahuje velké množství překlepů, chybějících a nadbytečných čárek v souvětích i pravopisných chyb (např. s. 6 – východně (výchovně) vzdělávacích cílů, s. 16 – věší (větší) objem, s. 29 – jsme si ... domluvily, s. 35 – záznamu soupeřovi plochy, s. 56 – houby představovaly lentilky, s. 59 – Karlovi kamarádky ho sledovali, s. 61 – byli síly vyrovnané apod.).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na diplomovou práci.

Doporučuji práci uznat jako diplomovou a vzhledem k výše uvedeným nedostatkům navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
 oponent

V Plzni dne 25. května 2021